

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

След изложеното в настоящия труд е нужно да се очертаят областите, в които ще се развива законодателството и правната доктрина по отношение на независимите административни органи. На първо място, съществуването на тези особени органи, конституирани от парламента, поставя предизвикателство пред доктрината – тя трябва да възприеме напълно и обоснове „разделението“ на изпълнителната власт на два клона – контролиран от Министерския съвет и контролиран пряко от Народното събрание. *De lege ferenda*, това трябва да намери израз при бъдещо изменение и усъвършенстване на Закона за администрацията.

На второ място, трябва да се вземе принципно решение дали да не се придаде независим характер на всички органи, които извършват лицензионна и контролна дейност. Практиката показва, че държавната комисия – органът, извършващ тази дейност в изпълнителната власт в тесен смисъл – е най-малочислен, а освен това Народното събрание поддържа ясна тенденция за преобразуване на държавните комисии в независими органи. Възможно е в бъдеще да видим окончателното превръщане на този орган в независим, а в изпълнителната власт, оглавена от Министерския съвет, да останат само органите, определящи и изпълняващи държавната политика на подзаконово ниво. Отново, това трябва да бъде ясно формулирано в Закона за администрацията.

Парламентът трябва да гарантира независимостта на конституираните от него органи. Това се отнася на първо място за тяхната бюджетна независимост – трябва да се гарантира невъзможност изпълнителната власт реално да влияе на тяхната дейност чрез бюджетни ограничения и изменения на тарифите за дейността им. Следва да се помисли и дали Министерският

съвет изобщо трябва да има участие в тяхното конституиране (днес той участва в конституирането на някои от тях чрез предложения или пряко определяне на членове на органите).

Независимият характер на тези органи ги прави подходящи за възлагане на функции по решаване на правни спорове както с административнонаказателен, така и с друг характер. Ако техните актове подлежат на съдебен контрол и съдът е този, който произнася окончателното решение по спора, то съгласно Решение № 6 от 2008 г. на Конституционния съд нормата на чл. 119 от Конституцията не се нарушава. Заслужава внимание и разширяването на подзаконовата правотворческа компетентност на органите – понастоящем такава имат само Управителният съвет на БНБ, Комисията за финансов надзор и Комисията за регулиране на съобщенията, но независимостта и високото ниво на правна експертиза в тези органи допускат разширяване на този кръг.

Усъвършенствайки правната уредба на тези органи, Народното събрание трябва да вземе решение по практически важния проблем за подсъдността на актовете на тези органи. От първоначалната система, в която актовете им се обжалваха пред Върховния административен съд, се отиде на смесена система, в която актовете на някои от тях се обжалват пред ВАС, а на други – пред административен съд. Това обаче води до заключение, че тези органи реално имат различна тежест и не всички актове, издавани от независими административни органи, имат такова значение, че да се обжалват пред ВАС като първа инстанция.

Трябва да се отбележи, че поради несистемните преценки на законодателя доколко е важен определен акт, в нашето право се появи разнобой в родовата подсъдност. Административно-процесуалният кодекс прие, че актовете на органи, подчинени на Министерския съвет, няма да се оспорват пред ВАС като първа инстанция, а пред административен съд (за разлика от разрешението на Закона за Върховния административен съд от

1996 г.). При изключителната централизация на администрацията обаче (само две изпълнителни агенции се намират извън София) това постави изключително натоварване върху Административния съд – София-град и освен това доведе до изключения, които не са дължимо обосновани. По Закона за мерките срещу финансиране на тероризма актовете на председателя на ДАНС (държавна агенция, подчинена на Министерския съвет) се обжалват пред ВАС (чл. 11, ал. 3 ЗМФТ). Беше се стигнало и до издаване на подзаконовни нормативни актове (наредби) от председател на държавна агенция (председателя на ДАНС по чл. 305 от Закона за електронните съобщения в предишна редакция, председателя на Държавната агенция за информационни технологии и съобщения по чл. 258, чл. 281 и 282 ЗЕС в предишните им редакции), които актове също се обжалват пред ВАС като първа инстанция.

Необходимо е установяване на ясна система за подсъдността на актовете, издавани от независимите органи. Тук пълно одобрение заслужава идеята за създаване на Централен административен съд, който би могъл да служи като първа инстанция за обжалването на актовете, издавани от независимите административни органи. Дори ако отделни актове се обжалват пред ВАС като първа инстанция, това трябва да са сериозно мотивирани изключения.

На последно място, членството на България в Европейския съюз и Световната търговска организация налагат добро познаване както на правото на тези организации, така и на богатата и в някои отношения противоречива практика на техните съдилища, за което в тази книга беше направен опит сбито да се изложат най-важни и интересни решения относно приложимостта на правните принципи, които са новост за нашата правна система.